

Kitab Daniel - Nomer Sewidak Telu

Ngluwihi Bagan-bagané Miller: Islam, Pengadilan Panaliten, lan Pangujian Pungkasan

Jeff Pippenger

2024-01-27

Kita wis diparingi pawartos yèn, “Gusti Allah nuntun pikirané William Miller marang parawecan lan maringi dhèwèké pepadhang gedhé tumrap kitab Wahyu.” Miller katampik déning sajarah jaman nalika dhèwèké diangkat, saéngga ora bisa mangertèni “pepadhang gedhé” kang dumunung ana ing pasal rolas, telulas, nembelas, pitulas, lan wolulas ing kitab Wahyu, amarga pasal-pasal mau nandhakaké pakaryané karajan-karajan parawecan, kang ora bisa dideleng déning dhèwèké saka sudut pandelengan sajarahé.

Pepadhang kang kaparingaké marang Miller bab kitab Wahyu yaiku Pasamuwan-pasamuwan, Meterai-meterai, lan Trompet-trompet, lan telung Trompet pungkasan, kang diidentifikasi minangka “telung Bilai,” iku kang katuduhaké ing loro lèmpèngé Habakuk. “Pepadhang gedhé,” kang kaparingaké marang Miller ing kitab Wahyu, nyangkut perané Islam ing ramalan Kitab Suci. Nanging sanadyan mangkono, “pepadhang gedhé” iku uga winates déning kahanan sajarah ing jamané.

“Pitung pasamuwan ing Asia iku sawijining sajarah pasamuwané Kristus ing pitung wujudé, sajroning sakèhé liku-liku lan péngkolané, sajroning sakèhé kamakmuran lan kasangsané, wiwit saka jaman para rasul nganti tekan wekasaning jagad. Pitung segel iku sawijining sajarah tumindak lan lelakon para kakuwasan lan para ratu ing bumi tumrap pasamuwan, lan pangayomané Allah marang umat kagungané sajroning wektu kang padha. Pitung kalasangka iku sawijining sajarah bab pitung paukuman kang mirunggan lan abot kang dikirim marang bumi, utawa karajan Rum. Lan pitung bokor iku pitung wewelak pungkasan kang dikirim marang Rum Kapapan. Kacampuran karo iku ana akèh prastawa liyané, katenun mlebu kaya kali-kali cabang, lan nglengkapi bengawan agunging pamedhar wangsit, nganti kabèh iku pungkasane nggawa kita mlebu ing samodra kalanggengan.”

“Miturut pamrayogaku, punika rancanganing wangsit Yohanes ing kitab Wahyu. Lan tiyang ingkang kepéngin mangertosi kitab punika, kedah gadhah kawruh ingkang jangkep sanget bab pérangan-pérangan sanès saking pangandikanipun Allah. Lambang-lambang lan pepindhan ingkang kaanggé wonten ing wangsit punika, boten kabèh katêrangakên wonten ing kitab punika piyambak, nanging kedah dipunpangguhaken wonten ing para nabi sanès, lan katêrangakên wonten ing pethikan-pethikan Kitab Suci sanèsipun. Mila cêthaa bilih Allah sampun ngrancang supados sinauing kabèh punika dipuntindakakên, malah supados angsal kawruh ingkang cêtha bab salah satunggaling pérangan waé.” William Miller, *Miller’s Lectures*, volume 2, lecture 12, 178.

Gatekna manawa Miller mangertos pitu pageblug pungkasan minangka pitu paukuman tumrap Roma kapapal. Panjenengané boten saged mangertos bilih Roma kapapal kaparingi tatu ingkang matèni, ingkang badhé waras malih. Panjenengané ngakeni pitu kalasangka minangka “sajarah saking pitu paukuman ingkang mirunggan lan abot ingkang kautus dhateng bumi, utawi karajan Rum,” nanging boten saged mangertos bedanipun antawisipun karajan Rum kafir lan Rum kapapal. Mila, kabisanipun kanggé nyumurupi bedanipun antawisipun sekawan kalasangka kapisan lan tigang kalasangka pungkasan dados winates.

Miller boten saged mangertosi bilih paukuman-paukuman ingkang dipun-tindakaken dhateng Roma punika dados wangsulipun Gusti Allah tumrap pameksa anggènipun nglaksanani dinten Minggu, amargi para Millerit taksih sami ngibadah ing dinten Minggu wonten ing sajarahipun piyambak. Miller leres nalika ngenali bilih kalasangka-kalasangka punika minangka paukuman tumrap Roma, nanging alesan mligi kenging punapa paukuman-paukuman punika dipun-tindakaken, saha pamedhar bedanipun antawis sekawan Kalasangka ingkang kapisan lan tigang Kalasangka ingkang pungkasan, tasih winates, utawi malah boten wonten. Kanthi pangertosan ingkang winates punika, “permata” saking tigang bilai Islam punika taksih kaènggèng wonten ing bagan-bagan ingkang dipun-pitutor déning astaipun Gusti Allah, sarta boten prayogi dipun-owahi.

Pangretèn sing kaprabawan pepadhang maringi kalodhangan marang siswa ramalan sing “wicaksana” kanggo mangertèni manawa Gusti Allah ora mung maringi ilham marang para wong suci sing nulis Kitab Suci, nanging Panjenengané uga ngasta lan nuntun pakaryané para wong sing nerjemahaké King James Bible, lan Panjenengané kanthi cetha ngandika manawa Panjenengané migunakaké pengawasan ilahi sing padha ing panggawéné loro bagan suci mau.

“Permata” Miller babagan Trompet kaping lima, kaping nem, lan kaping pitu (Islam), sumunar sapuluh kaping luwih padhang ing dina-dina pungkasan, amarga iku nemtokake pokok pawarta saka Seruan Tengah Wengi sing pungkasan. Pokok pawarta Seruan Tengah Wengi ing sajarah Millerit ana ing tanggal rampunge periode-periode nabi, lan ing pangretèn iki, pawarta “Seruan Tengah Wengi” ing dina-dina pungkasan (yaiku pawarta Islam saka Bilai kaping telu), wis dilambangaké déning tanggal 22 Oktober 1844. Tanggal iku ing sajarah Millerit nglambangaké undhang-undhang Minggu sing bakal enggal teka, lan loro-loroné, yaiku 22 Oktober 1844 lan undhang-undhang Minggu, wis dilambangaké déning salib, kang dadi pungkasan saka Mlebuné Kristus kanthi Kamenangan.

“Permata” Miller babagan Sangkakala kaping lima, enem, lan pitu (Islam), sumunar kaping sepuluh luwih padhang ing dina-dina wekasan, awit iku ngenali Islam salaras karo tema gerakan reformasi ing dina-dina wekasan, yaiku Islam saka Bilai kaping telu. Mulané, minangka tema gerakan reformasi pungkasan saka satus patang puluh papat ewu, iku wis dilambangaké déning tema saben gerakan reformasi sadurungé, manawa iku tema “wunguné wong mati” ing gerakan reformasi Kristus, tema “wektu kenabian” ing sajarah para Millerit, tema “pethiné Allah” ing gerakan reformasi Dawud, utawa tema “prajanjian” ing gerakan reformasi Musa.

Apa dene prakara salib, tanggal 22 Oktober 1844, utawa manéka tema saka gerakan-gerakan reformasi, saben tanggal lan tema iku nggambarake pitakon panggènan ujian urip-utawa-pati tumrap generasi ing jaman iku. “Permata” Miller bab telung Bilai Islam iku minangka pitakon ujian urip-utawa-pati, kaya sing digambarake ing pasemon sepuluh prawan lumantar “lenga.” Permata-permatane Miller ing wiwitan impèné sumunar kaya srengéngé, nanging ing pungkasan impèné sumunar “ping sepuluh luwih padhang”. Permata-permatane Miller ana ing sajarah para Millerit kaya minyak tanah (lenga lampu), nanging dina iki permata-permata iku dadi bahan bakar roket!

Para pengikut Miller mangertos, lan nerapake kanthi trep, ramalan wektu bab Islam saka Bilai kapindho, sing kaleksanan tanggal 11 Agustus 1840, nanging pangertosanipun ngenani Bilai katelu, yaiku Kalasangka kapitu, boten saged nyumurupi bilih Bilai katelu punika rawuh minangka paukuman tumrap karajan kaping nem saking ramalan Kitab Suci, awit piyambakipun boten nyumurupi wontenipun karajan kaping gangsal, apamaneh karajan kaping nem saking ramalan Kitab Suci. Nanging “pepadhang ageng” bab Wahyu sing kaparingaken dhateng Miller punika badhé sumunar ping sepuluh kaping langkung padhang ing “Sesambat Tengah Wengi” ing dinten-dinten pungkasan.

Kasunyatan-kasunyatan sing dipralambangaké ing loro papané Habakuk iku ing satemené minangka kasunyatan-kasunyatan sing wis kawujud ing sajarah kepungkur. Bagan-bagan mau dhedhasar marang ramalan-ramalan wektu sing diparingaké pituduh marang Miller kanggo nglumpukaké, lan kabèh ramalan wektu mau wis rampung tekan taun 1844. Ramalan-ramalan wektu mau bakal sumunar luwih padhang ing dina-dina pungkasan, awit bakal katitik yèn ramalan-ramalan mau padha trep lan akuraté saiki kaya dene ing sajarah Millerit biyèn, nanging ramalan-ramalan mau ora ngemu pratélan wektu sing langsung tumrap dina-dina pungkasan. Nanging mangkono, ramalan-ramalan mau nyedhiyakké pralambang-pralambang profetik kang mbaleni sajarah-sajarah sing tau diwakili déning mau ing jaman kapungkur, nanging kanthi sawatara saka permatané Miller, pratélan-pratélan bab mangsa ngarep diwakili kanthi langsung.

Pakaryané Kristus ing papan suci swarga, kang diwiwiti ing taun 1844, terus lumaku nganti pakaryan iku rampung. Ramalan bab rong ewu telung atus dina, lan pakaryan panyucekan kang ditandhani déning ramalan iku, isih “ana ing proses katetepan,” kaya kang dipratélakaké déning Sister White ngenani Kali Ulai lan Hiddekel; mulané ramalan iku nduwèni katetepan ing wekasaning jagad.

“Pepadhang kang ditampi Daniel saka Gusti Allah iku kaparingake mligi kanggo dina-dina pungkasan iki. Wahyu-wahyu kang didelengé ana ing pinggir Kali Ulai lan Hiddekel, kali-kali gedhé ing Sinar, saiki lagi lumantar proses kaleksanané, lan samubarang prakara kang wis dinubuataké bakal enggal kelakon.” Testimonies to Ministers, 112.

Sapérangan saking wahyu ing Daniel pasal pitu lan wolu, ingkang wonten ing kalih tabeh punika, taksih badhé dumados, awit kalih-kalihipun nandhesakaken pakaryan papan suci

Sang Kristus. Nanging, sajarah karajan-karajan ing wangsit Kitab Suci ing kalih pasal punika pungkasanipun dumugi nalika Roma kapapan nampi tatu ingkang nyirnakaken. “Watu” ingkang “dipethik saking gunung tanpa tangan”, lan karajan kaping woluh ing Daniel kalih, taksih badhé dumados. Nanging, sapérangan ageng saking prekawis ingkang dipratélakakên wonten ing bagan-bagan punika gegayutan kaliyan Daniel pasal kalih, pitu, lan woluh sampun kaleksanan.

Pakaryaning Kristus ana ing papan suci, lan bilai katelu saka Islam, sejatiné iku loro prakara sing nglambangaké sajarah kenabian sawisé jamané para Millerit. Bebarengan karo loro tema mau, ana sajarahing dina-dina pungkasan kang ditipifikasi nalika loro bagan iku dipadukaké dadi siji ing sajroning siji garis. Nalika mangkono ditindakaké, kuciwa kang kapisan ing taun 1843, kaya kang kaandharaké ing bagan kapisan, nemu pambenerané ing bagan kapindho. Bebarengan, loro iku ngasilaké lan ngenali “sajarah kang siningid” saka Pitu Gludhug, kang saiki lagi kabukak segelé gegandhèngan karo pambukakan segel Wahyu Yesus Kristus.

“Sajarah sing kasingid” iku kabangun ing ndhuwur “kayekten,” yaiku telung aksara Ibrani kang, nalika digandhèngake, mbentuk tembung “kayekten.” Tembung iku kabentuk saka aksara kapisan, aksara kaping telulas, lan aksara pungkasan saka abjad Ibrani, lan makili Gusti Yesus ora mung minangka Sang Kayekten, nanging uga minangka Alfa lan Omega. “Sajarah sing kasingid” iku diwiwiti lan dipungkasi kanthi sawijining rasa kuciwa, lan nduwèni pambrontakan ing tengahé, awit “telulas” iku angka kang makili pambrontakan.

Taun 1843, kang katuduhaké ing bagan kapisan, nandhani kuciwa kang kapisan lan rawuhipun wektu tundha. Wektu tundha iku nuntun marang rawuhipun pekabaran Midnite Cry, ing ngendi pambrontakan para prawan bodho kawejakaké. Pekabaran Midnite Cry mau banjur dipunwartakaké nganti tekan kuciwaning pungkasan. “Sajarah kang kasamun” saka Midnite Cry iku kaulang manèh (nganti ing saben aksarané) ing dina-dina pungkasan.

“Aku asring diparingi pitedah marang pasemon bab sepuluh prawan, kang lima ana ing antarané iku wicaksana, lan lima bodho. Pasemon iki wus kelakon lan bakal kalakon nganti samesthiné saben ukara, amarga pasemon iki kagungan penerapan mirunggan tumrap jaman iki, lan, kaya pesené malaekat katelu, wus kaleksanan lan bakal terus dadi bebener saiki nganti pungkasaning jaman.” Review and Herald, August 19, 1890.

Nalika dipunmangertosi kanthi leres, pratélan sadèrèngipun punika netepaken bilih siji-sijiné golongan manungsa ing dinten-dinten pungkasan ingkang gadhah kamungkinan dados prawan bodho utawi prawan wicaksana, inggih punika tiyang-tiyang ing salebeting satunggaling golongan ingkang sampun nandhang kuciwa. Kuciwanipun punika ingkang ngasilaken wektu tundha, lan pasemon ingkang “wis lan bakal kaleksanan nganti sapurihing aksara” punika dipundhasaraké ing dhateng pangaribawa ingkang kasil kawujud sacara internal wonten ing salebeting para prawan nalika masa tundha ingkang kawiwitan déning satunggaling kuciwa. Kuciwanipun punika ingkang matèni “kalih seksi” wonten ing margi kitha, lan nyuda piyambakipun dados balung-balung pejah ingkang garing wonten ing

lembah pejah, kadadosan ing tanggal 18 Juli 2020. Adventisme, kanthi umum, boten kagayut kaliyan kuciwa punika. Menawi wonten punapa-punapa, piyambakipun malah ngrayakaken ramalan ingkang gagal punika nalika “kalih seksi” punika katumpes wonten ing margi. Nganti sapurihing aksara tegesipun “nganti sapurihing aksara”.

Ing sajarah Millerite, umat prajanjian ingkang rumiyin (Protestantisme) ngrayakaken ramalan taun 1843 ingkang boten kalampahan (kuciwa ingkang kapisan), lan ing wekdal punika para Protestan sampun nglangkungi watesing wekdal pacoban masa percobaanipun. Wekdal pacoban punika sampun kawiwitan ing tanggal 11 Agustus 1840, nalika malaekat ingkang kiyat saking Wahyu pasal sepuluh tumedhak ing kawujudan ramalan wekdal saking Bilai ingkang kaping kalih (Islam). Para Protestan nampik wekdal kenabian nalika kuciwa ingkang kapisan, amargi ramalan ingkang klentu punika maringi alesan dhateng piyambakipun supados boten malih ngupados kayekten. Tema saking sadaya tenger-tenger dalan wonten ing sajarah Millerite inggih punika “ramalan wekdal”.

Ing tanggal 11 September 2001, malaekat saka Wahyu wolulas tumedhak ing wekdal kawujudaning wangsit bilai katelu (Islam). Tema saka kabèh waymark ing dina-dina wekasan yaiku Islam. Kuciwa kang kapisan nandhani pungkasaning sawijining panyucèn tumrap umat prajanjian biyèn, amarga nalika iku umat prajanjian biyèn kaparingi alesan supaya ora maneh ngupaya kayektèn. Banjur wiwit wekdaling pacoban tumrap “para prawan” ing dina-dina wekasan, amarga wekdaling pacoban tumrap umat prajanjian biyèn kang diwiwiti nalika tumedhaké malaekat mau, rampung ing kuciwa kang kapisan. Mangkono, pacoban tumrap wong-wong kang dipratandhani minangka para prawan wiwit lumaku, lan prosès pacoban iku ing pungkasané bakal mujudaké apa para prawan iku kalebu bodho utawa wicaksana.

Ing antarané pepeteng kang kapisan lan kang pungkasan ana piweling Bab Sorak Tengah Wengi. Pokok piweling Sorak Tengah Wengi tumrap wong-wong Millerit yaiku “wektu”, lan pokok piweling Sorak Tengah Wengi ing dina-dina pungkasan yaiku “Islam”. Ing impèné Miller, dhèwèké digugah déning sawijining sora seru (sorak), lan ing wektu iku, permatane madhangi ping sepuluh luwih padhang tinimbang padhangé biyèn. Permata-permata ing bagan-bagan sing kanthi langsung mènèhi pratandha sawijining ramalan kanggo dina-dina pungkasan yaiku Islam lan paukuman panlitèn. Mulané, pacoban-pacoban saka “piweling” Sorak Tengah Wengi lan saka “pengalaman” sing dilambangaké déning paukuman panlitèn, iku dudu kanggo umat prajanjian sing biyèn, nanging kanggo wong-wong sing ngakoni awaké minangka para prawan pungkasan.

Irah-irahan kang kasil nalika loro bagan mau digandhengkaké dadi siji, kang nandhani sajarah wiwit saka kuciwaning kang kapisan nganti kang pungkasan, nudhaké yèn ing wektu nalika “sajarah kang kasamaran” saka Pitu Gludhug iku dumadi, pakaryan pungkasan saka pangadilan panyelidikan lagi dirampungaké. Pakaryan pungkasan iku yaiku panyegelan tumrap satus patang puluh papat éwu, lan iku kelakon sajroning “wektu-wektu kang nggrantes” ing Daniel sanga, sajroning duka-nepsuné para bangsa ing Wahyu sewelas, panahaning “papat angin” ing Wahyu pasal pitu, “mandhegaké angin kasar ing dinané angin

wetan,” ing Yésaya pasal pitulikur, lan pangendhalèn tumrap “jaran ngamuk kang ngupaya mbrontak lan ndhatengaké pati lan karusakan” marang donya. Kabèh saksi ramalan iki makili Islam saka Bilai kang katelu, kaya dene dipratélakaké ing bagan-bagan suci.

Telu unsur utama saka loro bagan suci ing kitab Habakuk sing kanthi mligi nyarujuki prastawa-prastawa kang isih bakal kelakon sawisé bagan-bagan iku diterbitaké, yaiku panyegelan wong satus patang puluh papat ewu, Islam, lan kasampurnaning pasemon bab sepuluh prawan. Bagan-bagan iku nandhani sawijining proses pangujian lan panyegelan, tumrap sawijining “pengalaman” lan sawijining “pekabaran.” Pengalaman kang perlu tumrap prawan kang bodho yaiku “Kristus ana ing kowé, pangajab kamulyan”, kang makili kasampurnan kang diwakili déning wong satus patang puluh papat ewu.

Ya iku rahasia kang wus kapendem wiwit ing jaman-jaman lan turun-temurun, nanging saiki kawedhar marang para suci-Né; marang wong-wong iku Allah karsa nduduhaké apa sugihing kamulyaning rahasia iki ana ing antarané para bangsa liya; yaiku Kristus ana ing kowé, pangarep-areping kamulyan: Panjenengané iku kang dakwartakaké, kanthi mènèhi pepeling marang saben wong, lan mulang saben wong kanthi sakehing kawicaksanan; supaya aku bisa nyaosaké saben wong sampurna ana ing Kristus Yesus. Kolose 1:26–28.

Satus patang puluh papat ewu iku digambarake minangka sakelompok wong kang wus metu saka sawijining “panangkaran”. Panangkaran kang kanthi langsung digambarake ing kitab Wahyu iku yaiku panangkaran awit mati ana ing dalan sajrone telung dina setengah, kaya kang digambarake ing Wahyu bab sewelas. Panangkaran pati simbolis iku nggambarake “pitung mangsa” ing Imamat rong puluh enem, lan panangkaran iku nuntut kawujudan pamratobat, kaya kang katuduhake déning pandongané Daniel, ing bab sanga.

Nalika balung-balung garing sing mati mau diuripaké manèh, padha enggal diangkat dadi sawijining “panji”. Ing sajroning pati, ana ing antarané wong-wong mau kang tanpa Kristus ana ing jeroné, yaiku pangarep-arep kamulyan. Saperangan saka pamratobat kang diprayogakaké tumrap wong-wong mau yaiku pangakuning yèn dheweke wis lumaku nalisir marang Allah, lan yèn Allah wis lumaku nalisir marang dheweke. Nalika dheweke netepi sarat-sarat kang wis diandharaké sacara profetis, Kristus banjur “rawuh ndadak menyang Padalemané”, lan “pengalaman” kang diperlokaké supaya bisa dadi anggota panji kang banjur diangkat mau kasandhakaké.

“Pengalaman” sing kagambar nalika loro bagan mau digandhengaké dadi siji, katindakaké déning pakaryan pungkasané Kristus ana ing pasamuwan suci swarga. “Pengalaman” mau dilambangaké déning wahyu “mareh”, yaiku wahyu bab “penampilan”. “Pesen” sing dibutuhaké iku yaiku wahyu “chazon”, bab sajarah kenabian. “Pesen” mau diidentifikasi minangka pesené pangadilan Allah sing wis cedhak tumrap donya kang mbrontak, kang ditindakaké lumantar Islam saka Bilai katelu.

Ing taun 1856, Gusti ngupaya ngrampungaké pambangunan manèh Yerusalem rohani ing Adventisme. Ing sangisoré rawuhipun telung malaékat wiwit taun 1798 nganti 1844,

padaleman Millerit wis kabangun ing ndhuwur dhasar-dhasaré, katuduhaké minangka “permata-permata” ing impenipun Miller, lan katuduhaké déning kayektèn-kayektèn nabi ing loro bagan para perintis (1843 lan 1850) kang nindakaké kasampurnaning Habakuk pasal loro. Salajengipun Panjenenganipun nuntun umat-Nya supaya ngedegaké témbok angger-angger Sabat dinten kapitu kagunganipun, lan mbalèkaké wong-wong mau menyang “dalan-dalan ingkang lawas” ing Israel kuna kanggo ngrampungaké pakaryan “dalan kanggo lumaku”. NANGING, dalan lawas iku ngemu sawijining piwulang, sawijining ramalan, kang wus dirancang kanggo nyobi lan misahaké wong-wong mau. Ing taun 1863, Adventisme gagal ing pacoban “pitung wekdal”, lan wiwit nglambrang ing ara-ara samun Laodikia.

Tanggal 22 Oktober 1844 nggambarake angger-angger Minggu sing bakal enggal teka, lan ing wektu angger-angger Minggu iku, pakaryan bakal kasampurnakake kaya sing dilambangaké déning patang puluh sanga taun pambangunan dalan lan témbok nganti rampung ing mangsa kasangsaran, kaya sing diidentifikasi déning Daniel.

Mulane mangertia lan pahama, manawa wiwit metu dhawuh supaya Yerusalem dibalekaké lan dibangun manèh nganti tumeka marang Sang Mesias, Sang Pangeran, iku bakal ana pitung minggu lan sawidak loro minggu; dalan-dalané bakal dibangun manèh, uga témboké, sanajan ing mangsa kang kebak kasangsaran. Daniel 9:25.

Kabèh para nabi padha sarujuk siji lan sijiné, lan “mangsa kang kebak kasangsaran” ing kitab Daniel uga diidentifikasi ing pethikan saka *Early Writings* kang wis kita rembug.

“Ing wektu iku, nalika pakaryan kawilujengan wus tumeka ing pungkasan, kasangsaran bakal teka ing bumi, lan bangsa-bangsa bakal nesu, nanging tetep katetepake supaya ora ngalang-alangi pakaryan malaékat katelu. Ing wektu iku ‘udan pungkasan,’ utawa panyegeran saka ngarsané Gusti, bakal rawuh, kanggo maringi kakuwatan marang swara sora saka malaékat katelu, lan nyawisaké para suci supaya bisa ngadeg jejeg ing mangsa nalika pitu wewelak pungkasan bakal diwutahaké.” *Early Writings*, 85.

Kita badhé nerusaké panaliten punika ing artikel salajengipun.

“Suwéné wong-wong kang ngakoni kayektèn isih ngladèni Sétan, ayang-ayangé neraka bakal ngaling-alingi pandelengané tumrap Gusti Allah lan swarga. Wong-wong mau bakal dadi kaya wong-wong kang wis kélangan katresnané kang kapisan. Wong-wong mau ora bisa nyawang kasunyatan-kasunyatan langgeng. Apa kang wis disawisaké Gusti Allah tumrap kita digambaraké ing Zakharia, pasal 3 lan 4, sarta 4:12–14: ‘Aku banjur mangsuli manèh lan ngandika marang dhèwèké: Punapa tegesipun kalih pang olive punika, ingkang lumantar kalih pipa emas punika nguculaken lenga emas saking piyambakipun? Panjenenganipun lajeng mangsuli kula lan ngandika: Punapa kowé boten mangertos punika punapa? Aku lajeng ngandika: Mboten, Gusti kawula. Panjenenganipun lajeng ngandika: Punika kalih tiyang ingkang kaurapi, ingkang ngadeg wonten ing ngarsanipun Pangéraning saindenging bumi.’”

Pangéran iku kebak sarana. Panjenengané ora kekurangan apa-apa. Marga saka kurangé pracaya kita, sipat kita kang kadonyan, omongan kita kang murahan, lan ora pracaya

kita, kang kacethak ana ing pacelathon kita, mulané wewayangan peteng nglumpuk ana ing saubengé kita. Kristus ora kaandharaké sajroning tembung utawa watak minangka Panjenengané kang sarwa endah, lan kang utama ngluwihi sapuluh ewu. Nalika nyawa marem ngunggahaké awaké marang kasia-siaan, Rohé Pangéran mung sethithik bisa nindakaké apa-apa tumrap iku. Panglihatan kita kang cedhak lan winates mung ndeleng wewayangan, nanging ora bisa nyumurupi kamulyan ing sabanjuré. Para malaékat lagi nyekeli papat angin, kang dipralambangaké minangka jaran nesu kang ngudi uwal lan mlayu ngliwati salumahing bumi kabèh, nggawa karusakan lan pati ana ing lakuné.

“Punapa kita badhé tilem ing pinggiripun jagad langgeng punika piyambak? Punapa kita badhé surem, adhem, lan pejah? Dhuh, mugi wonten ing pasamuwan-pasamuwan kita Roh lan ambekanipun Gusti Allah ingkang dipunembusaken dhateng umatipun, supados piyambakipun sami ngadeg ing sikilipun lan gesang. Kita kedah mirsani bilih margi punika ciut, lan gapura punika sesak. Nanging nalika kita lumebet ngliwati gapura ingkang sesak punika, ambaipun boten winates.” Manuscript Releases, jilid 20, 217.